

način in da gre tu za vprašanje osebne presoje. Na to bi odgovoril, da je za institucionalizacijo evalvacije značilno, da nikakor ne preprečuje, da bi posamezniki zlorabili oblast, ki jim v danem trenutku lahko pripade, ampak jih k temu neizogibno napeljuje.

Normalizacija in izključitev: disciplina in sovražnik

Sedaj že začnemo razumeti, tako vsaj upam, zakaj sistem evalvacije proizvede ohromljenost, potratnost, neprilagodljivost in arbitrarnost. Do razlage lahko pridemo tudi po drugi poti, z *mimesis* evalvacije. O čem govorim? Gre za dinamiko, ki se s prizadevanji za prilagoditev zahtevam evalvacije in ugajanjem ocenjevalcem vzpostavlja v ustanovah produkcije in prenosa vednosti. Namesto, da bi si za cilj postavili produkcijo vednosti – kar pomeni sprejeti tveganje in se spustiti v raziskave, katerih izid bo dolgo časa ostal negotov in katerih rezultati, ki so pogosto nepričakovani, bodo morda odločilni za odprtje novih, neakreditiranih poti v raziskovalnih poljih, ki niso neposredno produktivna –, si bodo posamezniki in skupine prizadevali za uskladitev z etabliranimi načeli in akreditiranimi vrednotami. Raziskovanje in izobraževanje se lahko v celoti okužita z grotesko. Upreti se seveda ni lahko, saj to predpostavlja osamitev in celo javno diskreditacijo.

Evalvacija je disciplinirajoča oblast, oblast sankcij, za katero je značilna čista vest. Slednjo vzdržujejo realne in navidezne vednosti, ki jih evalvacija uporablja za svojo delovanje in utemeljevanje. Tako imenovane »kognitivne znanosti« na tem področju igrajo pomembno vlogo. Potrebovali bi natančno študijo o uporabi diskurzov kognitivnosti v sistemu in ideologiji evalvacije. Naj navedem en sam primer: zadostuje, da se spomnimo na aktualna prizadevanja zagovornikov tako imenovanih »kognitivnih znanosti«, da bi iz univerze pregnali psihoanalizo. Na to sta ob različnih priložnostih opozorila predvsem Jacques-Alain Miller in Jean-Claude Milner. Širše gledano so na udaru vse discipline, ki ne služijo evalvaciji ali se ji lahko celo postavijo po robu. Takšne so historične in kritične discipline – filozofija, zgodovina, včasih sociologija in etnologija – pa tudi druge. Mnoge od teh disciplin so tarča bolj ali manj eksplicitnih poskusov kontrole s strani kognitivnih »znanosti«.

Kakšni so rezultati sistema evalvacije? Navedel bom dva: 1) sistem evalvacije povzroča splošno normalizacijo vednosti in praks. S tem je na udaru dogodek, vključno z, se razume, znanstvenim dogodkom – torej vse, kar je v določenem trenutku v polju vednosti ali, širše, v življenju duha, lahko videti kot neumestljivo, bizarno, nepričakovano; 2) norma-